

The Relationship Between Personality Traits and Phubbing Behavior in Students: Mediating Role of Smartphone Addiction

Mohammad Mahdi Akbarzadeh¹, Saeed Imani^{2, *}, Shahriar Shahidi³

¹ Master's Student in Clinical Psychology, Shahid Beheshti University, Tehran, Iran

² Assistant Professor, Department of Counseling, Shahid Beheshti University, Tehran, Iran

³ Professor, Department of Clinical Psychology, Shahid Beheshti University, Tehran, Iran

ARTICLE INFO

Article History

Received; 22 May 2024

Revised: 10 Aug 2024

Accepted: 15 Aug 2024

Available online: 17 Aug 2024

Article Type: Research Article

Keywords

Personality Traits; Phubbing; Smartphone Addiction; Students

Corresponding Author*

Saeed Imani received his Ph.D. in Clinical Psychology from Iran University of Medical Sciences – Tehran Institute of Psychiatry. He is currently an Assistant Professor in the Department of Clinical Psychology and Counseling at Shahid Beheshti University. Dr. Imani's research interests include couple therapy, prevention and treatment of addiction and substance-related disorders, mindfulness, and brain electrical stimulation. To correspond regarding this article, you can contact Dr. Saeed Imani at the Department of Counseling, Faculty of Psychology and Education, Shahid Beheshti University, Tehran, Velenjak, Shahid Shahriari Square, Postal Code, 1983969411.

ORCID: 0000-0001-5290-2995

e-mail: S_imani@sbu.ac.ir

doi: 10.29252/bjcp.18.2.9

ABSTRACT

According to the research literature, reducing the quality of friendships, low academic progress, and procrastination can be negative effects of Phubbing behavior in students. So, the present study aimed to determine the mediating role of smartphone addiction in the relationship between personality traits and phubbing behavior among students. By using a descriptive-correlational design, specifically a structural equation modeling approach, a total of 615 participants (334 females, 281 males) were selected through convenience sampling from universities in Tehran. Participants completed standardized questionnaires, including the revised NEO personality inventory, the smartphone addiction scale, and the generic scale of phubbing, online. The findings indicated a significant direct relationship between extraversion and Phubbing behavior. On the other hand, the results showed a significant positive relationship between neuroticism and extraversion with smartphone addiction. Also, the results showed a significant negative relationship between agreeableness and consciousness with smartphone addiction. Moreover, smartphone addiction mediated the relationship between neuroticism, extraversion, agreeableness, and consciousness with phubbing behavior among students. It appears that in therapeutic settings, it is possible to reduce the amount of phubbing behavior in students by intervening on risk factors and smartphone addiction.

Citation: Akbarzadeh, M. M., Imani, S., & Shahidi, Sh. (2023/1402). The Relationship Between Personality Traits and Phubbing Behavior in Students: Mediating Role of Smartphone Addiction. *Contemporary Psychology*, 18(2), 9-23. Doi: 10.29252/bjcp.18.2.9

رابطه بین ویژگی‌های شخصیتی با رفتار فابینگ در دانشجویان: نقش واسطه‌ای اعتیاد به گوشی‌های هوشمند

محمد مهدی اکبرزاده^۱، سعید ایمانی^{۲*}، شهریار شهیدی^۳

^۱ دانشجوی کارشناسی ارشد روانشناسی بالینی، دانشگاه شهید بهشتی، تهران، ایران.

^۲ استادیار، گروه مشاوره، دانشگاه شهید بهشتی، تهران، ایران.

^۳ استاد، گروه روانشناسی بالینی، دانشگاه شهید بهشتی، تهران، ایران.

چکیده

براساس ادبیات پژوهشی، کاهش کیفیت روابط دوستانه، پیشرفت تحصیلی پایین و اهمال کاری می‌تواند از اثرات منفی رفتار فابینگ در دانشجویان باشد. بنابراین، پژوهش حاضر با هدف تعیین نقش واسطه‌ای اعتیاد به گوشی‌های هوشمند در رابطه بین ویژگی‌های شخصیتی و رفتار فابینگ در دانشجویان انجام شد. در قالب یک طرح توصیفی - همبستگی از نوع مدل معادلات ساختاری، تعداد ۶۱۵ نفر (۳۳۴ زن، ۲۸۱ مرد) از دانشجویان دانشگاه‌های شهر تهران به روش نمونه‌گیری دردسترس انتخاب شدند و به پرسشنامه‌های ویژگی‌های شخصیتی نتو (فرم ۶۰ سوالی)، پرسشنامه استاندارد اعتیاد به گوشی‌های هوشمند و مقیاس عمومی رفتار فابینگ به شکل آنلاین پاسخ دادند. نتایج مطالعه نشان داد ویژگی‌های شخصیتی برون‌گرایی با میزان رفتار فابینگ رابطه منفی و معنی‌دار دارد. همچنین، ویژگی‌های شخصیتی روان‌رنجوری و برون‌گرایی با اعتیاد به گوشی‌های هوشمند رابطه مثبت و معنی‌دار و ویژگی‌های شخصیتی میزان توافق‌پذیری و وجدانی بودن با اعتیاد به گوشی‌های هوشمند رابطه منفی و معنی‌دار داشتند. متغیر اعتیاد به گوشی‌های هوشمند در رابطه بین ویژگی‌های شخصیتی روان‌رنجوری، برون‌گرایی، توافق‌پذیری و وجدانی بودن با رفتار فابینگ در دانشجویان نقش واسطه‌ای داشت. به نظر می‌رسد در محیط‌های درمانی می‌توان با مداخله بر روی عوامل خطر و اعتیاد به گوشی‌های هوشمند، میزان رفتار فابینگ در دانشجویان را بهبود بخشید.

اطلاعات مقاله

دریافت: ۲ خرداد ۱۴۰۳

اصلاح نهایی: ۲۰ مرداد ۱۴۰۳

پذیرش: ۲۵ مرداد ۱۴۰۳

انتشار آنلاین: ۲۷ مرداد ۱۴۰۳

نوع مقاله: مقاله پژوهشی

کلیدواژه‌ها

ویژگی‌های شخصیتی؛ فابینگ؛ اعتیاد به گوشی‌های هوشمند؛ دانشجویان

نویسنده مسئول*

سعید ایمانی درجه دکتری تخصصی خود را در روانشناسی بالینی از دانشگاه علوم پزشکی ایران (انستیتو روانپزشکی تهران) دریافت کرده است. در حال حاضر، ایشان استادیار گروه روانشناسی بالینی و مشاوره در دانشگاه شهید بهشتی است. زمینه‌های پژوهشی دکتر ایمانی شامل زوج‌درمانی، پیشگیری و درمان اختلالات اعتیادی و مرتبط با مواد، ذهن‌آگاهی، و تحریک الکتریکی مغز است. درباره این مقاله، می‌توانید با دکتر سعید ایمانی در گروه مشاوره، دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی، دانشگاه شهید بهشتی، تهران، ولنجک، میدان شهید شهریار، کد پستی ۱۹۸۳۹۶۴۱۱ مکاتبه کنید.

ارکید: ۰۰۰۱-۰۰۰۰-۵۲۹۰-۲۹۹۵

پست الکترونیکی: S_imani@sbu.ac.ir

مقدمه

گوشی‌های هوشمند^۱ از جمله دستگاه‌های مقرون به صرفه‌ای هستند که امروزه به واسطه‌ی کاربردهای گسترده‌شان نظیر قابلیت حمل آسان و دسترسی راحت به اینترنت توسط بسیاری از مردم مورد استفاده قرار می‌گیرند. به‌طوری که، در سال ۲۰۲۱ حدود ۳/۸ میلیارد

نفر از مردم جهان (حدود نیمی از جمعیت جهان) از گوشی‌های هوشمند استفاده کردند (اودی، ۲۰۲۱). با توجه به شیوع کووید - ۱۹ پیش‌بینی می‌شود این تعداد تا سال ۲۰۲۴ از ۴/۵ میلیارد نفر هم عبور کند (نوزو، ۲۰۲۱). افراد با استفاده از برنامه‌های متعدد گوشی‌های

^۱ smartphone

تعادل عاطفی خود را از دست می‌دهند و اغلب احساسات منفی را تجربه می‌کنند. برون‌گرایی به‌عنوان میزان تعامل اجتماعی افراد تعریف می‌شود. منظور از باز بودن به تجربه این است که افراد کنج‌کاو و مستقل هستند. وجدانی بودن شامل برنامه‌ریزی و قاطعیت است. افراد با ویژگی توافق‌پذیری رقابت را دوست ندارند و به‌راحتی وارد درگیری نمی‌شوند (کاستا و مک‌کری، ۱۹۹۲).

پژوهش‌ها نشان دادند که بین روان‌رنجوری و وجدانی بودن با رفتار فابینگ رابطه مثبت و معنی‌دار وجود دارد. در حالی که، هیچ رابطه‌ای بین باز بودن به تجربه، برون‌گرایی و توافق‌پذیری با فابینگ وجود نداشت (انگ و همکاران، ۲۰۱۹؛ ارزن و همکاران، ۲۰۲۱؛ ابی دومیت و همکاران، ۲۰۲۳). نتایج این پژوهش‌ها علی‌رغم این که ارزشمند هستند، اما به‌طور معمول با حجم نمونه کمتری انجام شده‌اند. از این‌رو، در این پژوهش حجم نمونه بزرگ‌تری مد نظر قرار گرفت. با وجود مطالعاتی که نشان‌دهنده رابطه بین سبک‌های دلبستگی ناایمن با رفتار فابینگ بودند و با توجه به نتایج ضد و نقیضی که در این مطالعات وجود داشت، به نظر می‌رسد می‌توان به عوامل دیگری که ممکن است در این رابطه نقش ایفا کنند، توجه بیشتری نشان داد. به نظر می‌رسد که اعتیاد به گوشی‌های هوشمند می‌تواند در رابطه بین فابینگ و ویژگی‌های شخصیتی نقش موثری داشته باشد. یکی از الگوهای مشکل‌ساز در استفاده از گوشی‌های هوشمند، اعتیاد به گوشی‌های هوشمند^{۱۱} است (دینگ و همکاران، ۲۰۲۲؛ دارینزو و همکاران، ۲۰۱۹). اعتیاد به گوشی‌های هوشمند بخشی از استفاده نادرست از گوشی هوشمند محسوب می‌شود که با علائم تعارض، تغییر خلق‌وخو، علائم ترک، تحمل و عود براساس مولفه‌های اعتیاد مشخص می‌شود (گریفیث، ۲۰۰۵).

برمبنای پژوهش‌ها می‌توان از دو جنبه به رابطه بین اعتیاد به گوشی هوشمند، رفتار فابینگ و ویژگی‌های شخصیتی اشاره کرد. از یک‌سو مطالعات نشان دادند که بین روان‌رنجوری و اعتیاد به گوشی‌های هوشمند رابطه وجود دارد (کاروالهو و همکاران، ۲۰۱۸). برخی از پژوهش‌ها نیز نشان دادند که شیوع روان‌رنجوری و برون‌گرایی در افراد مبتلا به اعتیاد به گوشی‌های هوشمند به‌طور قابل توجهی بیشتر از افرادی است که به این گوشی‌ها اعتیاد ندارند (لی و همکاران، ۲۰۲۰؛ ایکنبرگ و همکاران، ۲۰۲۱). همچنین، حسین و همکاران (۲۰۱۷) در پژوهش‌شان به این نتیجه رسیدند که بین توافق‌پذیری و وجدانی بودن با استفاده مشکل‌ساز و نادرست از

هوشمند می‌توانند عملکردهای مختلفی را انجام دهند که این کارکردها ممکن است بر رفاه و رضایت از زندگی^۱ آن‌ها موثر باشند. از جمله کارکردهای موثر گوشی‌های هوشمند حفظ و تقویت روابط اجتماعی است. اما، همین گوشی‌ها ممکن است باعث جدایی افراد نیز بشوند. افراد با توجه بیش‌ازحد به گوشی‌های خود و استفاده افراطی از آن‌ها، به‌جای توجه به افرادی که در تعامل مستقیم و رودرو با آن‌ها هستند، می‌توانند سبب بروز اختلافات در روابط میان‌فردی نیز شوند. این اختلافات تا حد زیادی نتیجه افزایش روزافزون نادیده گرفتن افراد به‌واسطه استفاده و توجه بیش‌ازحد به گوشی‌های هوشمند است که از آن با عنوان پدیده فابینگ^۲ یاد می‌شود. بدین معنا که افراد از نظر فیزیکی در کنار هم هستند، اما به‌دلیل استفاده از گوشی هوشمند خود توجه کامل به یکدیگر نشان نمی‌دهند.

امروزه رفتار فابینگ ممکن است تقریباً در هر محیط اجتماعی یا در روابط میان‌فردی رخ دهد (سان و میلر، ۲۰۲۳). چوتیتایاسونوند و همکاران (۲۰۱۸) در پژوهشی نشان دادند که تقریباً ۷۰ درصد از شرکت‌کنندگان در مطالعه حداقل یک‌بار در روز در برابر دیگران، رفتار فابینگ نشان می‌دهند و بیش از ۷۸ درصد از افراد نیز گزارش کردند که حداقل یک‌بار در روز مورد رفتار فابینگ قرار می‌گیرند. با توجه به شیوع فابینگ، جمعیت دانشجویی نیز از پیامدهای منفی این پدیده در امان نیست که می‌توان به پیامدهایی چون کاهش کیفیت روابط دوستانه، پیشرفت تحصیلی پائین، اختلال در تمرکز، کمبود روابط اجتماعی و به تعویق انداختن تکالیف اشاره کرد (پاروس و همکاران، ۲۰۲۱؛ آفدال و همکاران، ۲۰۱۹). رضایت از زندگی و رضایت از روابط دوستانه در دانشجویان نیز می‌تواند تحت تاثیر رفتار فابینگ قرار گیرد و دچار اختلال شود (راچمن و همکاران، ۲۰۱۹).

با توجه به شیوع بالای رفتار فابینگ در میان جمعیت عمومی و به‌ویژه در دانشجویان و اثرات منفی آن بر روی این گروه، لازم است که عوامل موثر بر رفتار فابینگ شناسایی شوند. یکی از عواملی که می‌تواند رفتار فابینگ را پیش‌بینی کند، ویژگی‌های شخصیتی^۳ است (بالتا و همکاران، ۲۰۲۰). شخصیت را می‌توان مجموعه‌ای از ویژگی‌های روان‌شناختی مرتبط با هیجانات^۴، افکار و رفتارها تعریف کرد (آیزنک، ۱۹۹۱). نظریه‌های بسیاری در مورد ساختار شخصیت ارائه شده است، اما یکی از معروف‌ترین آن‌ها نظریه پنج عاملی شخصیت^۵ است. این پنج ویژگی بزرگ شخصیتی شامل روان‌رنجوری^۶، برون‌گرایی^۷، باز بودن به تجربه^۸، وجدانی بودن^۹ و توافق‌پذیری^{۱۰} هستند. روان‌رنجوری بدین معنا است که افراد به‌راحتی

⁷ extraversion⁸ openness⁹ concisions¹⁰ agreeableness¹¹ Smartphone addiction (SA)¹ life satisfaction² phubbing³ personality traits⁴ emotions⁵ big – five⁶ neuroticism

برازش مطلوب داده‌ها تعداد ۶۱۵ دانشجو (۳۳۴ زن و ۲۸۱ مرد با میانگین سنی ۲۶/۸۹ و انحراف استاندارد ۶/۴) به روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند. ملاک‌های ورود شامل: (۱) رضایت آگاهانه افراد جهت شرکت در پژوهش و (۲) سن بالای ۱۸ سال بودند و ملاک‌های خروج نیز عبارت بودند از: (۱) ابتلا به اختلالات روان‌پزشکی براساس اظهار دانشجو و (۲) پاسخ‌گویی ناقص به ۳۰ درصد یا بیشتر از آن به سوال‌های پرسشنامه‌ها.

ابزار سنجش

پرسشنامه ویژگی‌های شخصیتی نئو - فرم ۶۰ سوالی^۱: این پرسشنامه توسط کاستا و مک‌کری (۱۹۸۵) تدوین شده است. این پرسشنامه فرم کوتاهی به نام (NEOPI-R) دارد که یک پرسشنامه ۶۰ سوالی است و برای سنجش ۵ عامل اصلی شخصیت به کار می‌رود. این پرسشنامه قابل اجرا بر روی افراد بهنجار است. پاسخنامه این پرسشنامه براساس مقیاس لیکرتی ۵ درجه‌ای (از کاملاً مخالفم تا کاملاً موافقم) تنظیم شده است. نمره‌گذاری فرم کوتاه این پرسشنامه یعنی NEOPI-R در تمام سوال‌ها یکسان نیست. از جمله سوال‌های این پرسشنامه می‌توان به "من اصولاً شخص نگرانی نیستم یا سعی می‌کنم در مقابل همه مودب باشم" اشاره کرد. کاستا و مک‌کری (۱۹۸۷) پایایی^۲ را برای هر یک از عوامل روان‌رنجوری برابر با ۰/۷۹، برون‌گرایی ۰/۷۶، باز بودن به تجربه ۰/۵۴، توافق‌پذیری ۰/۶۲ و وجدانی بودن ۰/۷۸ گزارش کردند.

در ایران نیز گروسی‌فرشی (۲۰۰۱) در پژوهش خود ضریب همبستگی ۵ بُعد اصلی را بین ۰/۵۶ تا ۰/۸۷ گزارش کرد و ضرایب آلفای کرونباخ در هر یک از عوامل اصلی روان‌رنجوری، برون‌گرایی، باز بودن به تجربه، توافق‌پذیری و وجدانی بودن را به ترتیب ۰/۸۶، ۰/۷۳، ۰/۵۶، ۰/۶۸ و ۰/۸۷ گزارش کرد. همچنین، جهت بررسی روایی محتوایی این پرسشنامه از همبستگی بین دو فرم گزارش شخصی (S) و فرم ارزیابی مشاهده‌گر (R) استفاده کرد که حداکثر همبستگی ۰/۶۶ در عامل برون‌گرایی و حداقل آن ۰/۴۵ در عامل توافق‌پذیری بود. در مطالعه حاضر، آلفای کرونباخ برای روان‌رنجوری، برون‌گرایی، باز بودن به تجربه، توافق‌پذیری و وجدانی بودن به ترتیب ۰/۷۶، ۰/۷۸، ۰/۶۱، ۰/۶۵ و ۰/۸۳ به دست آمد.

پرسشنامه استاندارد اعتیاد به گوشی‌های هوشمند^۳: این پرسشنامه توسط کریم سواری (۲۰۱۴) تدوین و هنجاریابی شد. این پرسشنامه دارای ۱۳ سوال است که دارای ۳ خرده‌مقیاس خلاقیت‌زدایی^۴ (۷ سوال)، میل‌گرایی (۳ سوال) و احساس تنهایی (۳ سوال) است. نمره‌گذاری این پرسشنامه براساس طیف لیکرت پنج

گوشی‌های هوشمند رابطه منفی وجود دارد و باز بودن به تجربه با استفاده مشکل‌ساز از گوشی‌های هوشمند رابطه منفی معنی‌دار دارد. از سوی دیگر، اعتیاد به گوشی‌های هوشمند می‌تواند رفتار فابینگ را پیش‌بینی کند (کاراداج و همکاران، ۲۰۱۵). بسیاری از پژوهشگران نیز رفتار فابینگ را نتیجه اعتیاد به گوشی‌های هوشمند می‌دانند (پاروس و همکاران، ۲۰۲۱؛ چی و همکاران، ۲۰۲۲). چوتیتایاسونوند و همکاران (۲۰۱۸) در پژوهشی نشان دادند که استفاده مشکل‌ساز و نادرست از گوشی‌های هوشمند پیش‌بینی‌کننده قابل توجهی برای افزایش رفتار فابینگ است. از این‌رو، با توجه به رابطه بین ویژگی‌های شخصیتی با اعتیاد به گوشی‌های هوشمند و تاثیر اعتیاد به گوشی‌های هوشمند بر روی رفتار فابینگ، می‌توان فرض کرد که اعتیاد به گوشی‌های هوشمند در رابطه بین ویژگی‌های شخصیتی و رفتار فابینگ نقش واسطه‌ای دارد که تاکنون در پژوهش‌ها به این موضوع پرداخته نشده است.

در مجموع، با توجه به اندک بودن پژوهش‌ها در حیطه رفتار فابینگ و با عنایت به این که در سال‌های اخیر توجه‌های جهانی به این پدیده بیشتر شده است و هیچ پژوهشی در ایران درباره پدیده رفتار فابینگ و عوامل موثر بر آن در دانشجویان انجام نشده است، بررسی این پدیده حائز اهمیت است. افزون‌بر این، براساس ادبیات پژوهشی پدیده رفتار فابینگ از جمله پدیده‌های مهم در پیش‌بینی رضایت از زندگی، رضایت از روابط دوستانه و پیشرفت تحصیلی دانشجویان محسوب می‌شود و تاکنون نقش واسطه‌ای اعتیاد به گوشی‌های هوشمند در رابطه بین ویژگی‌های شخصیتی و رفتار فابینگ بررسی نشده است. بنابراین، هدف پژوهش حاضر شناسایی نقش واسطه‌ای اعتیاد به گوشی‌های هوشمند در رابطه بین ویژگی‌های شخصیتی و رفتار فابینگ در دانشجویان بود.

روش

شرکت‌کنندگان

طرح این پژوهش توصیفی - همبستگی از نوع مدل معادلات ساختاری بود. جامعه آماری این پژوهش شامل همه دانشجویان دانشگاه‌های شهر تهران بود. برطبق جدول مورگان، حجم نمونه لازم برای جوامع با حجم نامحدود ۳۸۴ نفر محاسبه شده است. از نرم‌افزار IBM SPSS Sample Power نیز برای تعیین حجم نمونه استفاده شد و برای سطح اطمینان ۰/۹۵ و ۰/۹۹ به ترتیب حجم نمونه لازم ۳۵۷ نفر و ۵۰۶ نفر تعیین شد. بنابراین، با توجه به ریزش احتمالی تکمیل نشدن پرسشنامه یا مخدوش بودن پرسشنامه و دستیابی به

⁴ loss of creativity

¹ revised NEO personality inventory

² reliability

³ Standard Smartphone Addiction Questionnaire

کل پرسشنامه ۰/۸۸ و برای هریک از خرده‌مقیاس‌های نوموفوبیا، تعارض بین‌فردی، خودانزوایی و تأیید مشکل فابینگ به ترتیب ۰/۸۴، ۰/۸۲، ۰/۸۸ و ۰/۶۱ به دست آمد.

شیوه اجرا

پس از کسب کد اخلاق از کمیته اخلاق در پژوهش زیستی دانشگاه شهید بهشتی (IR.SBU.REC.1402.150)، پرسشنامه‌های لازم توسط ابزار پرسشنامه‌ساز آنلاین پرس‌لاین در قالب یک لینک پرسشنامه آنلاین جهت ارسال در گروه‌ها، صفحه‌ها و شبکه‌های اجتماعی طراحی شدند. سپس، لینک پرسشنامه همراه با ارائه توضیحاتی درباره هدف و ضرورت پژوهش، معیارهای ورود و خروج از پژوهش، مسائل اخلاقی نظیر حفظ حریم شخصی و محرمانه ماندن اطلاعات و تحلیل گروهی داده‌ها در شبکه‌های اجتماعی قرار داده شد. همچنین، قید شده بود که هر زمان افراد بخواهند می‌توانند از پژوهش خارج شوند و شرکت در این پژوهش کاملاً داوطلبانه است. در ابتدای پرسشنامه‌ها جهت کسب رضایت آگاهانه دانشجویان عبارت "از شرکت در این پژوهش رضایت دارم و به خواست خودم در این پژوهش شرکت می‌کنم" قرار داده شد و شرکت‌کنندگان در صورت تأیید آن، به بخش اطلاعات دموگرافیک (اعم از سن، جنس، وضعیت تاهل و سطح تحصیلات) وارد می‌شدند و پس از پر کردن این بخش، به پاسخ دادن به سوال‌ها می‌پرداختند. در پایان نیز، داده‌های حاصل از پر کردن پرسشنامه‌ها توسط شرکت‌کنندگان از طریق سایت پرس‌لاین به صورت خروجی اکسل دریافت شد.

شیوه تحلیل داده‌ها

جهت تلخیص داده‌ها از شاخص‌های آمار توصیفی نظیر میانگین، انحراف استاندارد، فراوانی و همبستگی پیرسون استفاده شد. جهت آزمون فرضیه‌های پژوهش آمار استنباطی به کار برده شد و مفروضه‌های لازم بررسی شدند. سپس، آزمون مدل اندازه‌گیری برای تک‌تک پرسشنامه‌ها با استفاده از تحلیل عاملی تأییدی (CFA) انجام شد. آزمون مدل ساختاری برای تعیین برازش مدل و ارزیابی فرضیه‌های پژوهش مورد استفاده قرار گرفت. جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها نیز نرم‌افزارهای SPSS.27 و AMOS.24 به کار گرفته شدند.

نتایج

در پژوهش حاضر، از میان ۶۱۵ شرکت‌کننده، ۳۳۴ نفر (۵۴/۳ درصد) زن بودند. دامنه سنی شرکت‌کنندگان بین ۱۸ تا ۴۵ سال بود. بررسی ویژگی‌های جمعیت‌شناختی نشان داد که میانگین و انحراف استاندارد سن آن‌ها به ترتیب ۲۶/۸۹ و ۶/۴ بود. در این پژوهش، ۳۱۲

درجه‌ای (از هرگز = ۱ تا همیشه = ۵) صورت می‌گیرد. از جمله سوال‌های این پرسشنامه می‌توان به "تا چه اندازه وقت خود را به تلفن همراه اختصاص می‌دهید یا تا چه اندازه جدایی طولانی از نزدیکان باعث استفاده زیاد شما از تلفن همراه می‌شود" اشاره کرد. حداقل نمره فرد در کل پرسشنامه ۱۳ و حداکثر نمره نیز ۶۵ است. نمرات بالاتر بیانگر اعتیاد بیشتر به گوشی‌های هوشمند در فرد پاسخ‌دهنده است و برعکس، نمرات پایین‌تر بیانگر اعتیاد کمتر فرد به استفاده از گوشی است. روایی^۱ پرسشنامه از طریق تحلیل عاملی تأییدی ارزیابی شد. شاخص‌های نیکویی برازش پرسشنامه به ترتیب $GFI = 0.91$ ، $CFI = 0.94$ ، $IFI = 0.92$ ، $RMSEA = 0.06$ به دست آمد. وقتی GFI ، IFI و CFI بیشتر از ۰/۹ باشد و شاخص $RMSEA$ کوچک‌تر از ۰/۰۸ باشد، می‌توان گفت مدل از برازش خوبی برخوردار است و روایی آن مطلوب است. همسانی درونی این پرسشنامه از طریق آلفای کرونباخ برای کل پرسشنامه ۰/۸۵ و برای خرده‌مقیاس‌های خلایق‌زدایی، میل‌گرایی و احساس تنهایی به ترتیب ۰/۸۳، ۰/۷ و ۰/۷ گزارش شده است (سواری، ۲۰۱۴). در پژوهش حاضر، آلفای کرونباخ برای کل پرسشنامه ۰/۸۸ و برای خرده‌مقیاس‌های خلایق‌زدایی، میل‌گرایی و احساس تنهایی به ترتیب ۰/۸۷، ۰/۶۷ و ۰/۷ به دست آمد.

مقیاس عمومی فابینگ: مقیاس عمومی فابینگ توسط چوتیتایاسونوند و همکاران در سال ۲۰۱۸ ساخته شده است. این مقیاس دارای ۱۵ سوال است که به صورت طیف لیکرت از کاملاً مخالف (۱) تا کاملاً موافق (۵) نمره‌گذاری می‌شود. این مقیاس دارای خرده‌مقیاس‌های نوموفوبیا، تعارض بین‌فردی، خودانزوایی و تأیید مشکل رفتار فابینگ یا تأیید فابینگ بودن است. نمونه‌ای از سوال‌های این پرسشنامه بدین شرح است: "اگر موبایلم نزدیکم نباشد احساس نگرانی یا اضطراب می‌کنم". نمرات بالاتر بیانگر رفتار فابینگ بالاتر در فرد پاسخ‌دهنده است. چوتیتایاسونوند و همکاران (۲۰۱۸) آلفای کرونباخ کل پرسشنامه را ۰/۹۳ و برای خرده‌مقیاس‌های نوموفوبیا، تعارض بین‌فردی، خودانزوایی و تأیید مشکل رفتار فابینگ به ترتیب ۰/۸۴، ۰/۸۷ و ۰/۸۳ و ۰/۸۲ گزارش کردند.

در ایران اصفهانی و همکاران (۲۰۲۱) در پژوهش خود روایی را از طریق تحلیل عاملی اکتشافی بررسی کردند و به این نتیجه رسیدند این پرسشنامه دارای چهار عامل است که در مجموع ۶۵/۱۹ درصد از واریانس کل را تبیین کرد. همچنین، آلفای کرونباخ را برای کل پرسشنامه ۰/۸۷ و برای هر یک از خرده‌مقیاس‌های نوموفوبیا ۰/۸۲، تعارض میان‌فردی ۰/۷۹، خودانزوایی ۰/۸۷ و تأیید مشکل رفتار فابینگ ۰/۷۵ گزارش کردند. در مطالعه حاضر، آلفای کرونباخ برای

² Generic scale of phubbing

¹ validity

۱- نبود و مفروضه برقرار بود. همچنین، جهت بررسی مفروضه هم‌خطی نیز از شاخص‌های VIF و Tol استفاده شد که برای تأیید این مفروضه، VIF باید کمتر از ۱۰ و Tol هم باید بیشتر از ۰/۱ باشد (کلاين، ۲۰۱۱). VIF همه متغیرها کمتر از ۱۰ و Tol نیز برای همه متغیرها بیشتر از ۰/۱ بود. بنابراین، این مفروضه نیز تأیید شد. در نهایت، برای بررسی مفروضه استقلال باقی‌مانده‌ها نیز از آماره دوربین-واتسون استفاده شد که برای برقراری مفروضه استقلال باقی‌مانده‌ها باید مقدار آن بین ۱/۵ تا ۲/۵ باشد (گرین، ۲۰۰۰) که این مفروضه نیز برقرار بود.

نفر (۵۰/۷ درصد) از شرکت‌کنندگان دانشجوی کارشناسی، ۲۶۹ نفر (۴۳/۷ درصد) دانشجوی کارشناسی ارشد و ۳۴ نفر (۵/۵ درصد) نیز دانشجوی دکتری تخصصی بودند. همچنین، ۴۹۲ نفر (۸۰ درصد) از شرکت‌کنندگان مجرد و ۱۲۳ نفر (۲۰ درصد) از شرکت‌کنندگان متاهل بودند. در جدول ۱، به شاخص‌های توصیفی مرتبط با متغیرهای این پژوهش نظیر میانگین و انحراف استاندارد اشاره شده است. در راستای بررسی مفروضه نرمال بودن از شاخص‌های کشیدگی و چولگی استفاده شد. برای برقراری این مفروضه باید مقدار این شاخص‌ها بین -۱ و +۱ باشد (کلاين، ۲۰۱۱) که شاخص‌های کشیدگی و چولگی برای هیچ‌یک از متغیرها بیشتر از +۱ و کمتر از

جدول ۱. میانگین، انحراف استاندارد، کجی و کشیدگی متغیرهای پژوهش

خرده‌مقیاس‌ها	میانگین	انحراف استاندارد	کمینه	بیشینه	کجی	کشیدگی
روان‌رنجوی	۳۴/۰۳	۶/۷۶	۱۷	۵۱	-۰/۱۲۵	-۰/۴۱۱
برون‌گرایی	۳۷/۷۷	۶/۵۹	۲۰	۵۴	-۰/۱۷۵	-۰/۳۵۰
باز بودن به تجربه	۳۴/۴۹	۴/۶۱	۲۳	۴۷	-۰/۱۲۱	-۰/۲۸۲
توافق‌پذیری	۳۸/۱۲	۵/۰۲	۲۴	۵۰	-۰/۱۳۷	-۰/۴۳۸
وجدانی بودن	۴۵/۵۰	۶/۵۰	۲۸	۶۰	-۰/۲۷۸	-۰/۴۴۴
خلاقیت‌زدایی	۲۲/۳۷	۵/۵۱	۸	۳۵	۰/۰۲۱	-۰/۳۱۶
میل‌گرایی	۶/۸۰	۲/۴۱	۳	۱۵	۰/۳۷۶	-۰/۴۹۵
احساس تنهایی	۸/۵۸	۲/۴۳	۳	۱۴	۰/۰۰۷	-۰/۴۰۰
نمره کل رفتار فابینگ	۳۷/۹۷	۹/۴۲	۱۵	۶۳	۰/۱۸۲	-۰/۲۸۳

اعتیاد به گوشی‌های هوشمند با تمام مولفه‌های رفتار فابینگ رابطه مثبت و معنی‌دار داشتند. نتایج ضریب پیرسون حاکی از یک رابطه معنی‌دار بین تمام ویژگی‌های شخصیتی به جز باز بودن به تجربه و تمام مولفه‌های رفتار فابینگ بود.

در جدول ۲ همبستگی بین متغیرهای پژوهش نشان داده شده است. نتایج همبستگی حاکی از این بود که تمام ویژگی‌های شخصیتی به جز باز بودن به تجربه با تمام مولفه‌های اعتیاد به گوشی هوشمند به جز احساس تنهایی رابطه معنی‌دار دارد. همچنین، تمام مولفه‌های

جدول ۲. ضرایب همبستگی میان متغیرهای پژوهش

خرده‌مقیاس‌ها	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹
۱. روان‌رنجوی	۱								
۲. برون‌گرایی	**۰/۴۸۵	۱							
۳. باز بودن به تجربه	-۰/۰۰۲	۰/۰۷۱	۱						
۴. توافق‌پذیری	**۰/۴۲۱	**۰/۳۶۵	۰/۰۶۵	۱					
۵. وجدانی بودن	**۰/۴۸۸	**۰/۳۹۳	*۰/۰۸۱	**۰/۳۲۹	۱				
۶. خلاقیت‌زدایی	**۰/۴۱۸	**۰/۱۸۰	-۰/۰۵۴	**۰/۲۴۴	**۰/۳۰۶	۱			
۷. میل‌گرایی	**۰/۳۴۶	**۰/۱۲۳	-۰/۰۳۳	**۰/۲۳۵	**۰/۳۰۶	**۰/۶۲۴	۱		
۸. احساس تنهایی	**۰/۱۷۲	*۰/۰۹۳	-۰/۰۱۷	-۰/۰۵۴	-۰/۰۶۷	**۰/۳۸۵	**۰/۳۷۰	۱	
۹. نمره کل رفتار فابینگ	**۰/۴۰۵	**۰/۲۰۴	-۰/۰۲۱	**۰/۲۴۶	**۰/۳۵۴	**۰/۶۶۹	**۰/۶۳۷	**۰/۳۳۴	۱

در سطح مطلوب قرار داشت که در جدول ۳ گزارش شده است. همچنین، بار عاملی بین متغیر مکنون و متغیرهای مشاهده شده برای

آزمون مدل اندازه‌گیری از طریق تحلیل عاملی تأییدی انجام شد. براساس تحلیل عاملی تأییدی برازش مدل برای هر سه پرسشنامه

روان‌رنجوری، برون‌گرایی، باز بودن به تجربه، توافق‌پذیری و وجدانی بودن به‌ترتیب برابر با $0/434$ ، $0/495$ ، $0/483$ ، $0/479$ و $0/418$ به‌دست آمد. مقدار این شاخص برای خرده‌مقیاس‌های خلاقیت‌زدایی، میل‌گرایی و احساس تنهایی به‌ترتیب برابر با $0/506$ ، $0/411$ ، $0/470$ و برای خرده‌مقیاس‌های نوموفوبیا، تعارض بین‌فردی، خودانزوایی و تأیید رفتار فابینگ نیز به‌ترتیب برابر با $0/577$ ، $0/545$ ، $0/687$ و $0/446$ بود.

هر سه پرسشنامه بالاتر از $0/5$ بود. بار عاملی، شدت رابطه بین متغیرهای مکنون و قابل‌مشاهده در تحلیل عاملی تأییدی را نشان می‌دهد که حداقل مقدار قابل‌قبول برای بار عاملی هر یک از متغیرهای مشاهده‌شده با متغیر مکنون $0/5$ است (کلاين، 2015). از شاخص متوسط واریانس استخراج‌شده (AVE) نیز برای بررسی روایی همگرا استفاده شد. مگنر و همکاران (1996) مقادیر بیشتر از $0/4$ را برای این شاخص قابل‌قبول دانسته‌اند. شاخص متوسط واریانس استخراج‌شده (AVE) در این پژوهش برای خرده‌مقیاس‌های

جدول 3. شاخص‌های برازش مدل اندازه‌گیری

پرسشنامه‌ها	RMSEA (CI90%)	NFI	GFI	IFI	CFI	TLI	P-value	df	χ^2/df	χ^2
ویژگی‌های شخصیتی	$0/030 (0/000 - 0/069)$	$0/97$	$0/99$	$0/99$	$0/99$	$0/98$	$<0/165$	5	$1/57$	$7/84$
اعتیاد به گوشی هوشمند	$0/084 (0/093 - 0/075)$	$0/91$	$0/92$	$0/91$	$0/91$	$0/91$	$>0/001$	72	$4/58$	$330/23$
رفتار فابینگ	$0/079 (0/087 - 0/071)$	$0/93$	$0/97$	$0/93$	$0/93$	$0/92$	$>0/001$	84	$4/81$	$404/69$

عاملی تأییدی می‌توان به بررسی آزمون مدل ساختاری پرداخت. برای آزمون مدل ساختاری، ابتدا شاخص‌های برازش مدل بررسی شدند. جهت بررسی برازش مدل از شاخص‌های کای اسکوتر، نسبت کای اسکوتر به درجه آزادی، ریشه میانگین مربعات خطای برآورد، نیکویی برازش، برازش مقایسه‌ای، برازش هنجار شده و برازندگی فزاینده استفاده شد. شاخص‌های برازش، مقدار مناسب و تفسیر آن‌ها در جدول 4 گزارش شده است.

آلفای کرونباخ و پایایی ترکیبی برای متغیرهای پنهان و خرده‌مقیاس‌های آن‌ها بزرگ‌تر از $0/6$ بود که نشان‌دهنده پایایی قابل‌قبول است. به‌طوری که پایایی ترکیبی برای هر یک از عوامل روان‌رنجوری برابر با $0/734$ ، برون‌گرایی $0/785$ ، باز بودن به تجربه $0/632$ ، توافق‌پذیری $0/650$ ، وجدانی بودن $0/833$ ، خلاقیت‌زدایی $0/876$ ، میل‌گرایی $0/674$ ، احساس تنهایی $0/715$ ، نوموفوبیا $0/845$ ، تعارض بین‌فردی $0/827$ ، خودانزوایی $0/896$ و تأیید رفتار فابینگ $0/681$ به‌دست آمد. با توجه به تأیید آزمون مدل اندازه‌گیری با تحلیل

جدول 4. شاخص‌های برازش مدل ساختاری

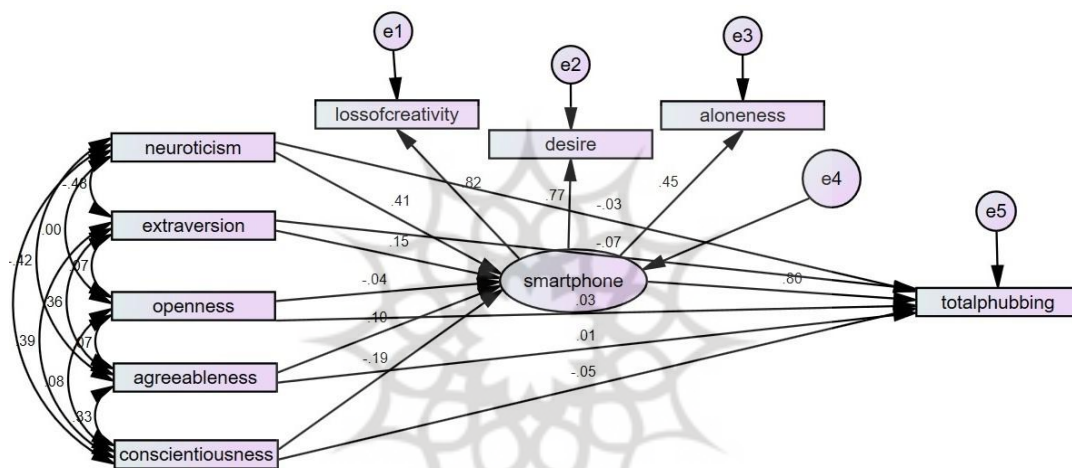
شاخص برازش مدل	RMSEA (CI90%)	NFI	GFI	IFI	CFI	TLI	P-value	df	χ^2/df	χ^2
مقدار به‌دست آمده	$0/061 (0/040 - 0/083)$	$0/983$	$0/976$	$0/986$	$0/983$	$0/948$	$>0/001$	12	$3/27$	$39/30$
تفسیر برازش	خوب	مطلوب	مطلوب	مطلوب	مطلوب	مطلوب	-	-	-	قابل قبول

به گوشی‌های هوشمند بر رفتار فابینگ نیز مثبت و معنی‌دار بود ($\beta=0/803$, $P<0/01$). بدین معنا که اعتیاد به گوشی‌های هوشمند می‌تواند رفتار فابینگ را پیش‌بینی کند که حاکی از این است با افزایش میزان اعتیاد به گوشی‌های هوشمند، میزان رفتار فابینگ نیز افزایش می‌یابد و برعکس این موضوع هم صادق است. بر مبنای نتایج مدل، اثر مستقیم و استاندارد مسیر متغیرهای روان‌رنجوری ($P>0/05$ ، $\beta=-0/035$)، باز بودن به تجربه ($\beta=0/032$, $P>0/05$)، توافق‌پذیری ($\beta=-0/055$, $P>0/05$) و وجدانی بودن ($\beta=0/013$, $P>0/05$) به متغیر رفتار فابینگ معنی‌دار نبود. در حالی که، اثر مستقیم و استاندارد برون‌گرایی بر رفتار فابینگ منفی و معنی‌دار بود ($\beta=-0/072$, $P<0/05$).

نتایج مدل نشان داد که اثر مستقیم و استاندارد روان‌رنجوری بر اعتیاد به گوشی‌های هوشمند مثبت و معنی‌دار است ($P<0/01$ ، $\beta=0/413$). بدین معنا که با افزایش روان‌رنجوری، میزان اعتیاد به گوشی‌های هوشمند نیز افزایش یافت و برعکس. اثر مستقیم و استاندارد برون‌گرایی بر اعتیاد به گوشی‌های هوشمند نیز مثبت و معنی‌دار بود ($\beta=0/147$, $P<0/01$). اما، اثر مستقیم و استاندارد باز بودن به تجربه بر اعتیاد به گوشی‌های هوشمند معنی‌دار نبود ($\beta=-0/043$, $P>0/05$). از سوی دیگر، اثر مستقیم و استاندارد ویژگی‌های شخصیتی توافق‌پذیری ($\beta=-0/104$, $P<0/05$) و وجدانی بودن ($\beta=-0/185$, $P<0/01$) بر اعتیاد به گوشی‌های هوشمند منفی و معنی‌دار بود. همچنین، اثر مستقیم و استاندارد اعتیاد

متغیرهای توافق‌پذیری ($P < 0.05$, ۹۵% CI [-۰/۱۵۷, -۰/۰۰۷]) و وجدانی بودن ($\beta = -0.083$, ۹۵% CI [-۰/۲۳۶, -۰/۰۶۴]) به رفتار فابینگ از طریق اعتیاد به گوشی‌های هوشمند معنی‌دار است. این نتایج بیانگر این است دانشجویانی که ویژگی‌های شخصیتی توافق‌پذیری و وجدانی بودن بالاتری را دارند، میزان اعتیاد به گوشی‌های هوشمند در آن‌ها کمتر است و در نتیجه، میزان رفتار فابینگ نیز کاهش پیدا خواهد کرد. همچنین، نتایج نشان داد اثر غیرمستقیم باز بودن به تجربه بر رفتار فابینگ از طریق اعتیاد به گوشی‌های هوشمند معنی‌دار نیست ($\beta = -0.036$, ۹۵% CI [-۰/۱۰۱, ۰/۰۳۶]). شکل ۱ مدل نظری پژوهش همراه با ضرایب استاندارد شده معنی‌دار را نشان می‌دهد.

اثر واسطه‌ای متغیر اعتیاد به گوشی‌های هوشمند در رابطه بین ویژگی‌های شخصیتی با رفتار فابینگ از طریق روش بوت‌استرپ با ۲۰۰۰ بار فرایند نمونه‌گیری و با فاصله اطمینان ۹۵ درصد بررسی شد که نتایج نشان داد اثر غیرمستقیم روان‌رنجوری به رفتار فابینگ از طریق اعتیاد به گوشی‌های هوشمند معنی‌دار است ($\beta = 0.445$, ۹۵% CI [۰/۲۴۵, ۰/۶۴۵]). همچنین، اثر غیرمستقیم برون‌گرایی به رفتار فابینگ از طریق اعتیاد به گوشی‌های هوشمند نیز معنی‌دار بود ($\beta = 0.191$, ۹۵% CI [۰/۰۳۰, ۰/۱۹۱]). این نتایج نشان‌دهنده این است که در دانشجویان با ویژگی‌های شخصیتی روان‌رنجوری و برون‌گرایی، هرچه میزان اعتیاد به گوشی‌های هوشمند بیشتر باشد، میزان رفتار فابینگ نیز افزایش پیدا خواهد کرد و عکس این مورد نیز صادق است. همچنین، نتایج نشان داد اثر غیرمستقیم

شکل ۱. مدل نظری پژوهش همراه با ضرایب رگرسیونی استاندارد شده

نکته: معادل واژگان در شکل ۱ عبارتند از: Neuroticism: روان‌رنجوری، Extraversion: برون‌گرایی، Openness: باز بودن به تجربه، Agreeableness: توافق‌پذیری، Conscientiousness: وجدانی بودن، Smartphone: اعتیاد به گوشی هوشمند، Loss of creativity: خلاقیت‌زدایی، Desire: میل‌گرایی، Aloneness: احساس تنهایی، total Phubbing: نمره کل رفتار فابینگ.

بحث

دادند بین ویژگی‌های شخصیتی برون‌گرایی و رفتار فابینگ رابطه منفی و معنی‌دار وجود دارد. براین اساس، دانشجویانی که سطوح پایین‌تری از برون‌گرایی را دارا هستند، نسبت به افرادی که بیشتر برون‌گرا هستند، رفتار فابینگ بیشتری را نشان می‌دهند. در تبیین این رابطه می‌توان گفت که افراد برون‌گرا روابط بین‌فردی غنی‌تری دارند، از بودن در کنار دیگران لذت می‌برند، اجتماعی هستند و از روابط اجتماعی خود رضایت بیشتری کسب می‌کنند (سیکریکچی و همکاران، ۲۰۲۲). در نتیجه، آن‌ها ممکن است به‌جای استفاده از تلفن همراه در روابط میان‌فردی خود، بیشتر به معاشرت با دیگران بپردازند (دومیت و همکاران، ۲۰۲۳). ازسوی دیگر، برقراری ارتباط دوستانه با دیگران برای افراد درون‌گرا نسبت به افراد برون‌گرا دشوارتر است. بنابراین،

مطالعه حاضر با هدف بررسی نقش واسطه‌ای اعتیاد به گوشی‌های هوشمند در رابطه بین ویژگی‌های شخصیتی و رفتار فابینگ در دانشجویان انجام شد. نتایج این مطالعه نشان داد که هرچه میزان ویژگی‌های شخصیتی برون‌گرایی در دانشجویان بالاتر باشد میزان رفتار فابینگ کمتر است. افزون بر این، نتایج حاکی از آن بود که اعتیاد به گوشی‌های هوشمند در رابطه بین ویژگی‌های شخصیتی روان‌رنجوری، برون‌گرایی، توافق‌پذیری و وجدانی بودن با رفتار فابینگ نقش واسطه‌ای دارد.

ازحیث رابطه ویژگی‌های شخصیتی و رفتار فابینگ، نتایج این مطالعه با مطالعات چی و همکاران (۲۰۲۲)، دومیت و همکاران (۲۰۲۳) و نیکل و همکاران (۲۰۲۴) همسو بود. این مطالعات نشان

تلفن همراه برای کاهش اضطراب، به‌ویژه اضطراب ناشی از روابط بین‌فردی، استفاده کنند که می‌تواند منجر به اعتیاد بیشتر به گوشی‌های هوشمند شود (لیو و همکاران، ۲۰۲۳).

از سوی دیگر، افرادی که سطح بالایی از برون‌گرایی را دارا هستند، ممکن است اعتیاد بیشتری به گوشی‌های هوشمند از خود نشان دهند. زیرا، این افراد تمایل بیشتری به برقراری ارتباط با دیگران و یافتن دوستان جدید برای گسترش شبکه‌های اجتماعی خود دارند. لذا، این افراد تمایل بیشتری برای استفاده از این گوشی‌ها جهت شکل‌دهی، شبکه‌سازی و برقراری روابط اجتماعی دارند (بیگلو و قوامی، ۲۰۱۶). از جنبه‌ای دیگر، ویژگی حساسیت به پاداش در افراد برون‌گرا اغلب با علائم اعتیادآور (نظیر استفاده اجباری، از دست دادن کنترل و تحمل) همراه است، که ممکن است افراد برون‌گرا را به استفاده بیش‌ازحد از تلفن همراه وادار کند (برند و همکاران، ۲۰۱۹). در نهایت، به نظر می‌رسد افراد با سطح بالای برون‌گرایی به‌دلیل ترس از انزوا و تنهایی، برای حفظ و ساخت شبکه‌های اجتماعی خود استفاده بیش‌ازحد از تلفن‌های هوشمند را نشان می‌دهند. از آنجا که گوشی‌های هوشمند در هر مکان و هر زمان به‌راحتی قابل دسترس هستند، افرادی که سطح بالایی از برون‌گرایی دارند، مایل هستند از گوشی‌های هوشمند به‌عنوان ابزار ارتباطی خود استفاده کنند. بنابراین، ممکن است سطوح بالایی از اعتیاد به گوشی‌های هوشمند را نیز نشان دهند (لیم و همکاران، ۲۰۱۹).

درمجموع، به نظر می‌رسد افرادی که ویژگی‌های شخصیتی روان‌رنجوری و برون‌گرایی بالاتری را نشان می‌دهند، در جدا شدن از گوشی‌های هوشمند خود دچار مشکلات بیشتری هستند و علائم اعتیاد به گوشی‌های هوشمند نظیر عدم کنترل موثر در استفاده از گوشی‌های هوشمند، اتکای روانی به دستگاه، بی‌تفاوتی نسبت به پیامدهای منفی و تجربه اضطراب هنگام جدا شدن از گوشی‌های هوشمند را نشان می‌دهند (بی‌یان و لونگ، ۲۰۱۵). بنابراین، منطقی است افرادی که ویژگی‌های شخصیتی روان‌رنجوری و برون‌گرایی و میزان بالاتری از اعتیاد به گوشی‌های هوشمند دارند، رفتار فابینگ بیشتری را نیز بروز دهند. یعنی، افرادی که میزان اعتیاد بیشتری به استفاده از گوشی‌های هوشمند دارند، مداوم گوشی هوشمند خود را بررسی یا چک می‌کنند و در هنگام تعاملات رودرو توجه بیشتری را معطوف به گوشی هوشمند خود می‌کنند. زیرا، به‌راحتی حواس‌شان توسط محرک‌های خارجی پرت می‌شود (سان و میلر، ۲۰۲۳).

درمقابل، افراد با ویژگی‌های شخصیتی وجدانی بودن و توافق‌پذیری بالاتر، میزان کمتری از اعتیاد به گوشی‌های هوشمند را نشان می‌دهند. افرادی که ویژگی شخصیتی وجدانی بودن بالاتری دارند، به‌دلیل داشتن ویژگی‌هایی از جمله خودکنترلی، خودانضباطی (حسین و پونتس، ۲۰۱۸)، خودسازماندهی (استال و همکاران، ۲۰۱۷)،

افراد درون‌گرا ممکن است به علت نداشتن روابط دوستی حضوری وادار شوند که برای ایجاد دوستی‌ها به پلتفرم‌ها و رسانه‌های آنلاین روی بیاورند، که این موضوع می‌تواند منجر به رفتار فابینگ بیشتر در افراد درون‌گرا شود (چی و همکاران، ۲۰۲۲؛ ارنبرگ و همکاران، ۲۰۰۸؛ لوتکس و همکاران، ۲۰۱۳).

همچنین، نتایج نشان داد که بین دیگر ویژگی‌های شخصیتی و رفتار فابینگ رابطه معنی‌داری وجود ندارد، که این یافته همسو با پژوهش‌های سرت و همکاران (۲۰۲۳) و ارزن و همکاران (۲۰۲۱) بود. این پژوهشگران در مطالعات خود نشان دادند که بین ویژگی‌های شخصیتی روان‌رنجوری، باز بودن به تجربه، توافق‌پذیری و وجدانی بودن با رفتار فابینگ رابطه معنی‌دار وجود ندارد. با توجه به این که در پژوهش حاضر نقش واسطه‌ای اعتیاد به گوشی‌های هوشمند در رابطه این ویژگی‌های شخصیتی با رفتار فابینگ معنی‌دار بوده است (به‌جز ویژگی باز بودن به تجربه)، می‌توان استنباط کرد یکی از علل عدم معنی‌داری مسیرهای مستقیم این روابط، عدم بررسی متغیرهای واسطه‌ای بوده است.

نتایج مدل‌یابی معادلات ساختاری در پژوهش حاضر نشان داد نقش واسطه‌ای اعتیاد به گوشی‌های هوشمند در رابطه بین ویژگی‌های شخصیتی روان‌رنجوری، برون‌گرایی، توافق‌پذیری و وجدانی بودن با رفتار فابینگ در دانشجویان تأیید می‌شود. این یافته همخوان با نتایج پژوهش‌های مطالعات آرسا و آنور (۲۰۲۰)، کوکارداد و همکاران (۲۰۱۸)، اردم و اوزوم (۲۰۲۲)، ولانجس و همکاران (۲۰۲۰)، آیکنبرگ و همکاران (۲۰۲۱)، تنهان و همکاران (۲۰۲۴)، چی و همکاران (۲۰۲۲)، تالان و همکاران (۲۰۲۴) و چوتیتایاسونوند و همکاران (۲۰۱۸) است. نتایج این مطالعات بیانگر این بود که ویژگی‌های شخصیتی روان‌رنجوری و برون‌گرایی با اعتیاد به گوشی‌های هوشمند رابطه مثبت و معنی‌دار و ویژگی‌های شخصیتی توافق‌پذیری و وجدانی بودن با اعتیاد به گوشی‌های هوشمند رابطه منفی و معنی‌دار دارد. همچنین، اعتیاد به گوشی‌های هوشمند نیز می‌تواند با میزان رفتار فابینگ رابطه مثبت و معنی‌دار داشته باشد.

در تبیین این رابطه می‌توان گفت از آنجا که افراد روان‌رنجور از ثبات عاطفی کمتری برخوردار هستند، تنظیم هیجانی کمتری دارند و تمایل به اتخاذ راهبردهای اجتنابی و سرکوبی در آنها بیشتر است و ممکن است به استفاده از تلفن همراه به‌عنوان یک سبک مقابله‌ای بیرونی برای کاهش پریشانی روانی پناه ببرند (کاستا و مک‌کری، ۱۹۹۲؛ جیانگ و همکاران، ۲۰۱۸؛ برانچاک، ۲۰۱۹). چنین فرآیندی از طریق تقویت منفی درنهایت می‌تواند منجر به افزایش افراطی استفاده از تلفن همراه در افراد روان‌رنجور برای رسیدن به رضایت، آرامش، فرار از احساسات ناراحت‌کننده و مقابله با خلق ناخوشایند شود (الهای و همکاران، ۲۰۱۷). از این‌رو، آن‌ها ممکن است بیش‌ازحد از

مسئولیت‌پذیری، انگیزه قوی برای دنبال کردن هدف و سطوح بالایی از آرمان‌گرایی (کاستا و مک‌کری، ۱۹۹۹) میزان کمتری از اعتیاد به گوشی‌های هوشمند را گزارش می‌کند. چنین می‌توان ادعا کرد که این ویژگی‌ها افراد را قادر می‌سازد تا زمان خود را به‌طور موثرتری برنامه‌ریزی کنند که می‌تواند از شکل‌گیری اعتیاد به گوشی‌های هوشمند جلوگیری کند. افراد با ویژگی وجدانی بودن بالا به‌جای اعتیاد به گوشی‌های هوشمند خود از فناوری به‌شکل کارآمدتر و عملی‌تر استفاده می‌کنند (اردم و اوزوم، ۲۰۲۲).

براساس مسیر تکنانشی^۱ نیز، افرادی که ویژگی وجدانی بودن پایین‌تر را نشان می‌دهند و مسئولیت‌پذیری کمتری دارند، توانایی کمتری در کنترل و تنظیم افکار و رفتارهای خود دارند که این امر می‌تواند احتمال تفکر اجباری درباره بررسی تلفن همراه یا استفاده آگاهانه از تلفن همراه را در زمان‌هایی نظیر رانندگی، که استفاده از تلفن همراه ممنوع است، افزایش دهد. علاوه براین، مشخصه افراد باوجدان، تمایل به تأخیر در ارضای کوتاه‌مدت لذات به‌منظور دستیابی به اهداف مورد تأیید اجتماعی نظیر دستیابی به کار و تحصیل، انجام تعهدات بین‌فردی و درگیر شدن در یک سبک زندگی سالم است. بسیاری از جنبه‌های استفاده نادرست از گوشی‌های هوشمند با مزایای کوتاه‌مدت و واهی نظیر چک کردن اعلان‌ها و بررسی سرگرمی‌ها و اخبار غیرمهم و غیرجدی همراه هستند (هوروود و انگلیم، ۲۰۱۸؛ لوریا، ۲۰۱۸). از این‌رو، به نظر می‌رسد که وجدانی بودن بالا می‌تواند نقش محافظتی^۲ در رابطه با اعتیاد به گوشی‌های هوشمند ایفا کند (گائو و همکاران، ۲۰۲۰).

توافق‌پذیری نیز با بسیاری از ویژگی‌های اجتماعی نظیر اعتماد، نوع‌دوستی، مهربانی و تبعیت مشخص می‌شود. افراد دارای این ویژگی‌ها، به احساسات دیگران احترام می‌گذارند، نسبت به آن‌ها احساس نگرانی و همدلی دارند و رفتار خود را جهت سازگاری با دیگران و به‌دست آوردن سیستم‌های حمایتی بین‌فردی بیشتر تنظیم می‌کنند (برانچاک، ۲۰۱۹). بنابراین، افراد با توافق‌پذیری بالاتر، کمتر احتمال دارد که بیش‌ازحد از تلفن همراه استفاده کنند یا در زمان‌های نامناسب آن را به کار برند. زیرا، ممکن است موجب ناراحتی دیگران شوند. علاوه بر این، حمایت اجتماعی منبع ارزشمندی برای افراد محسوب می‌شود تا با موقعیت‌های منفی کنار بیایند که این ویژگی به افراد با توافق‌پذیری بالا کمک می‌کند از راهبردهای مقابله‌ای غیرانطباقی نظیر استفاده نادرست از گوشی‌های هوشمند و اعتیاد به آن اجتناب کنند (السوبی و همکاران، ۲۰۱۹).

درواقع، این ویژگی شخصیتی نیز مانند وجدانی بودن می‌تواند یک عامل محافظتی در برابر استفاده مشکل‌ساز و نادرست از تلفن

هوشمند و اعتیاد به گوشی‌های هوشمند تلقی شود (بیلئوکس، ۲۰۱۵). از این‌رو، می‌توان انتظار داشت که این افراد میزان کمتری از رفتار فایبینگ را نیز نشان بدهند. بدین معنا که افراد با ویژگی وجدانی بودن به دلیل داشتن حس مسئولیت‌پذیری در روابط بین‌فردی، خود را مسئول می‌دانند و به‌دنبال ایجاد روابط سازنده‌تر با دیگران هستند. افراد با توافق‌پذیری بالا نیز تمایل زیادی به داشتن روابط بین‌فردی پایدار، خوب و بدون درگیری دارند. افراد با این ویژگی‌های شخصیتی سعی می‌کنند از هرگونه رفتار گمراه‌کننده‌ای که باعث درگیری می‌شود، ازجمله استفاده از گوشی‌های هوشمند در طول تعاملات رودرو (فایبینگ) اجتناب کنند تا هماهنگی در تعاملات اجتماعی حفظ شود (سان و سامپ، ۲۰۲۱؛ آندریاسن و همکاران، ۲۰۱۳؛ لی و همکاران، ۲۰۱۹).

افزون‌بر این، نتایج مطالعه حاضر نشان داد که باز بودن به تجربه با اعتیاد به گوشی‌های هوشمند رابطه معنی‌داری ندارد و این یافته همسو با پژوهش‌های جیانگ و همکاران (۲۰۱۸) و گائو و همکاران (۲۰۲۰) بود. می‌توان از دو منظر برای این نتایج تبیین ارائه داد. از یک‌سو، افراد با ویژگی باز بودن به تجربه، تمایل دارند چیزهای بدیع و جدید را تجربه کنند. در حالی که، تلفن‌های همراه دیگر به‌عنوان محصولات بدیع و جدید برای افراد در نظر گرفته نمی‌شوند و ممکن است باعث شود افراد دارای این ویژگی علاقه کمتری به تلفن همراه نشان دهند (شائو، ۲۰۱۷). از سوی دیگر، اگرچه تلفن‌های همراه به‌طور مداوم با برنامه‌های جدید توسعه‌یافته‌تر به‌روزرسانی می‌شوند. همین امر می‌تواند سبب جذب افراد دارای ویژگی باز بودن به تجربه شود، اما افراد با سطح باز بودن به تجربه بالا ممکن است در حیطه‌های دیگر زندگی کنجکاوی بیشتری نشان دهند. برای مثال، نشان داده شده است که باز بودن به تجربه با افزایش کنجکاوی در مورد غذا، فعالیت بدنی، سفر، نقاشی و شرکت در کنسرت‌ها مرتبط است (جانی، ۲۰۱۴؛ هانسون و باکورت، ۲۰۱۷). تلفن همراه تنها یکی از عواملی است که می‌تواند توجه افراد بسیار باز به تجربه را به خود جلب کند و هیچ رابطه معنی‌داری بین باز بودن به تجربه و اعتیاد به گوشی‌های هوشمند ایجاد نمی‌کند. این یافته نشان می‌دهد نمی‌توان بر روی نقش واسطه‌ای اعتیاد به گوشی‌های هوشمند نیز حساب کرد که خود تأییدکننده عدم رابطه معنی‌دار نتایج است.

نتایج حاصل از این مطالعه می‌تواند به شناسایی عوامل خطر و عوامل محافظتی موثر بر پدیده رفتار فایبینگ در دانشجویان کمک کند. بنابراین، می‌توان با شناسایی این عوامل از بروز رفتار فایبینگ پیشگیری کرد و همچنین، در محیط‌های درمانی می‌توان با مداخله بر روی این عوامل و اعتیاد به گوشی‌های هوشمند، میزان رفتار فایبینگ

² protective factor

¹ impulsive pathway

و طولی وجود نداشت، پیشنهاد می‌شود در پژوهش‌های بعدی، رابطه بین این متغیرها در قالب یک مطالعه طولی و آزمایشی بررسی شود. همچنین، می‌توان این رابطه را در کارگزاران بورس و افرادی که در حوزه دیجیتال مارکتینگ فعال هستند، به دلیل استفاده زیاد از گوشی‌های هوشمند مورد بررسی قرار داد. به علت تأثیر رفتار فایبینگ بر کیفیت روابط زوجین پیشنهاد می‌شود که نمونه زوجین نیز مورد بررسی قرار گیرد. در نهایت، این پژوهش در جمعیت عمومی بهنجار انجام شده است و در پژوهش‌های بعدی می‌توان به چگونگی این رابطه در گروه‌های بالینی پرداخت.

در دانشجویان را بهبود بخشید. به ویژه، در دوران پس از کووید - ۱۹ که شیوع اعتیاد به گوشی‌های هوشمند و به دنبال آن رفتار فایبینگ (کاراچاچ و همکاران، ۲۰۱۵) افزایش یافته است، مداخله در کاهش رفتار فایبینگ می‌تواند به بهتر شدن کیفیت روابط میان فردی، پیشرفت تحصیلی، کاهش اهمال کاری، رضایت از زندگی و تمرکز در دانشجویان کمک کند.

این پژوهش نیز مانند سایر مطالعات دارای محدودیت‌هایی بود. از آنجا که این مطالعه یک پژوهش توصیفی - همبستگی از نوع مقطعی بود و امکان رسیدن به نتایج علی مانند پژوهش‌های آزمایشی

قدردانی: بر خود لازم می‌دانیم که از همکاری صمیمانه همه شرکت‌کنندگان قدردانی کنیم.

تعارض منافع: برحسب مدارک، در این مقاله هیچ گونه تعارض منافی از سوی نویسندگان گزارش نشده است.

حامی مالی: این مقاله برگرفته از پایان‌نامه کارشناسی ارشد محمد مهدی اکبرزاده با راهنمایی دکتر سعید ایمانی و مشاوره دکتر شهریار شهیدی در گروه روانشناسی بالینی دانشگاه شهید بهشتی است. این پژوهش هیچ گونه کمک مالی از سازمان‌های دولتی، خصوصی و غیرانتفاعی دریافت نکرده است.

Reference

- Abi Doumit, C., Malaeb, D., Akel, M., Salameh, P., Obeid, S., & Hallit, S. (2023). Association between Personality Traits and Phubbing: The Co-Moderating Roles of Boredom and Loneliness. *In Healthcare*, 11(6), 915. <https://doi.org/10.3390/healthcare11060915>
- Afdal, A., Alizamar, A., Ifdil, I., Sukmawati, I., Zikra, Z., Asmidir, I., ... & Haryani, H. (2019). An Analysis of Phubbing Behavior: Preliminary research from counseling perspective. *Advances in Social Science, Education and Humanities Research*, 295, 270-273. <http://repository.unp.ac.id/id/eprint/23796>
- Alsubaie, M. M., Stain, H. J., Webster, L. A. D., & Wadman, R. (2019). The role of sources of social support on depression and quality of life for university students. *International journal of adolescence and youth*, 24(4), 484-496. <https://doi.org/10.1080/02673843.2019.1568887>
- Andreassen, C. S., Griffiths, M. D., Gjertsen, S. R., Krossbakken, E., Kvam, S., & Pallesen, S. (2013). The relationships between behavioral addictions and the five-factor model of personality. *Journal of behavioral addictions*, 2(2), 90-99. <https://doi.org/10.1556/jba.2.2013.003>
- Ang, M. P., Chong, Y. X., & Lau, P. J. (2019). *The impact of loneliness and fear of missing out in predicting phubbing behaviour among undergraduates in Malaysia* [Doctoral dissertation, UTAR].
- Arpaci, I., & Kocadag Unver, T. (2020). Moderating role of gender in the relationship between big five personality traits and smartphone addiction. *Psychiatric Quarterly*, 91(2), 577-585. <https://doi.org/10.1007/s11126-020-09718-5>
- Balta, S., Emirtekin, E., Kircaburun, K., & Griffiths, M. D. (2020). Neuroticism, trait fear of missing out, and phubbing: The mediating role of state fear of missing out and problematic Instagram use. *International Journal of Mental Health and Addiction*, 18, 628-639. <https://doi.org/10.1007/s11469-018-9959-8>
- Barańczuk, U. (2019). The five-factor model of personality and emotion regulation: A meta-analysis. *Personality and Individual Differences*, 139, 217-227. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2018.11.025>
- Bian, M., & Leung, L. (2015). Linking loneliness, shyness, smartphone addiction symptoms, and patterns of smartphone use to social capital. *Social science computer review*, 33(1), 61-79. <https://doi.org/10.1177/0894439314528779>
- Bianchi, A., & Phillips, J. G. (2005). Psychological predictors of problem mobile phone use. *Cyber Psychology and Behavior*, 8(1), 39-51. <https://doi.org/10.1089/cpb.2005.8.39>

- Biglu, M. H., & Ghavami, M. (2016). Factors influencing dependence on mobile phone. *Journal of Analytical Research in Clinical Medicine*, 4(3), 158-162. <https://doi.org/10.15171/jarcm.2016.026>
- Billieux, J. (2012). Problematic use of the mobile phone: A literature review and a pathways model. *Current Psychiatry Reviews*, 8(4), 299-307. <https://doi.org/10.2174/157340012803520522>
- Billieux, J., Maurage, P., Lopez-Fernandez, O., Kuss, D. J., & Griffiths, M. D. (2015). Can disordered mobile phone use be considered a behavioral addiction? An update on current evidence and a comprehensive model for future research. *Current Addiction Reports*, 2(2), 156-162. <https://doi.org/10.1007/s40429-015-0054-y>
- Brand, M., Wegmann, E., Stark, R., Müller, A., Wölfling, K., Robbins, T. W., & Potenza, M. N. (2019). The Interaction of Person-Affect-Cognition-Execution (I-PACE) model for addictive behaviors: Update, generalization to addictive behaviors beyond internet-use disorders, and specification of the process character of addictive behaviors. *Neuroscience & Biobehavioral Reviews*, 104, 1-10. <https://doi.org/10.1016/j.neubiorev.2019.06.032>
- Carvalho, L. F., Sette, C. P., & Ferrari, B. L. (2018). Problematic smartphone use relationship with pathological personality traits: Systematic review and meta-analysis. *Cyberpsychology: Journal of Psychosocial Research on Cyberspace*, 12(3). <https://doi.org/10.5817/CP2018-3-5>
- Chi, L. C., Tang, T. C., & Tang, E. (2022). The phubbing phenomenon: a cross-sectional study on the relationships among social media addiction, fear of missing out, personality traits, and phubbing behavior. *Current Psychology*, 41(2), 1112-1123. <https://doi.org/10.1007/s12144-021-02468-y>
- Chotpitayasunondh, V., & Douglas, K. M. (2018). Measuring phone snubbing behavior: Development and validation of the Generic Scale of Phubbing (GSP) and the Generic Scale of Being Phubbed (GSBP). *Computers in Human Behavior*, 88, 5-17. <https://doi.org/10.1016/j.chb.2018.06.020>
- Chotpitayasunondh, V., & Douglas, K. M. (2018). The effects of "phubbing" on social interaction. *Journal of applied social psychology*, 48(6), 304-316. <https://doi.org/10.1111/jasp.12506>
- Çikrikci, Ö., Griffiths, M. D., & Erzen, E. (2022). Testing the mediating role of phubbing in the relationship between the big five personality traits and satisfaction with life. *International Journal of Mental Health and Addiction*, 1-13. <https://doi.org/10.1007/s11469-019-00115-z>
- Cocoradă, E., Maican, C. I., Cazan, A. M., & Maican, M. A. (2018). Assessing the smartphone addiction risk and its associations with personality traits among adolescents. *Children and Youth Services Review*, 93, 345-354. <https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2018.08.006>
- Costa Jr, P. T., & McCrae, R. R. (1992). The five-factor model of personality and its relevance to personality disorders. *Journal of personality disorders*, 6(4), 343-359. <https://doi.org/10.1521/pedi.1992.6.4.343>
- Costa, P. T., & McCrae, R. R. (1985). *Revised NEO Personality Inventory (NEO PI-R) and NEO Five-factor Inventory (NEO-FFI)*. Psychological Assessment Resources (PAR).
- Costa, P. T., & McCrae, R. R. (1992). Normal personality assessment in clinical practice: The NEO Personality Inventory. *Psychological assessment*, 4(1), 1-5. <https://doi.org/10.1037/1040-3590.4.1.5>
- Costa, P. T., & McCrae, R. R. (1999). A five-factor theory of personality. *The five-factor model of personality: Theoretical perspectives*, 2, 51-87.
- D'Arienzo, M. C., Boursier, V., & Griffiths, M. D. (2019). Addiction to social media and attachment styles: a systematic literature review. *International Journal of Mental Health and Addiction*, 17, 1094-1118. <https://doi.org/10.1007/s11469-019-00082-5>
- Ding, Y., Huang, H., Zhang, Y., Peng, Q., Yu, J., Lu, G., & Chen, C. (2022). Correlations between smartphone addiction and alexithymia, attachment style, and subjective well-being: A meta-analysis. *Frontiers in Psychology*, 13. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2022.971735>
- Ehrenberg, A., Juckes, S., White, K. M., & Walsh, S. P. (2008). Personality and self-esteem as predictors of young people's technology use. *Cyberpsychology & behavior*, 11(6), 739-741. <https://doi.org/10.1089/cpb.2008.0030>

- Eichenberg, C., Schott, M., & Schroiff, A. (2021). Problematic smartphone use—comparison of students with and without problematic smartphone use in light of personality. *Frontiers in Psychiatry*, 11, 599241. <https://doi.org/10.3389/fpsyt.2020.599241>
- Elhai, J. D., Dvorak, R. D., Levine, J. C., & Hall, B. J. (2017). Problematic smartphone use: A conceptual overview and systematic review of relations with anxiety and depression psychopathology. *Journal of affective disorders*, 207, 251-259. <https://doi.org/10.1016/j.jad.2016.08.030>
- Erdem, C., & Uzun, A. M. (2022). Smartphone addiction among undergraduates: Roles of personality traits and demographic factors. *Technology, Knowledge and Learning*, 27(2), 579-597. <https://doi.org/10.1007/s10758-020-09467-1>
- Erzen, E., Odaci, H., & Yeniçeri, İ. (2021). Phubbing: Which personality traits are prone to phubbing? *Social Science Computer Review*, 39(1), 56-69. <https://doi.org/10.1177/0894439319847415>
- Eysenck, H. J. (1991). Dimensions of personality: The biosocial approach to personality. In J. Strelau & A. Angleitner (Eds.), *Explorations in temperament: International perspectives on theory and measurement* (pp. 87-103). Plenum Press. https://doi.org/10.1007/978-1-4899-0643-4_7
- Gao, L., Zhai, S., Xie, H., Liu, Q., Niu, G., & Zhou, Z. (2020). Big five personality traits and problematic mobile phone use: A meta-analytic review. *Current Psychology*, 1-18. <https://doi.org/10.1007/s12144-020-00817-x>
- Garousi Farshi, M. T., Mehryar A. H., & Ghazi Tabatabaei, M. (2001). Application of the N NEOP I-R test and analytic evaluation of its characteristic and factorial structure among Iranian university students. *Journal of Humanities*, 11(39), 173-198. <https://sid.ir/paper/13971/en> [In Persian]
- Greene, W. H. (2000). *Econometric analysis 4th edition*. Prentice Hall.
- Griffiths, M. (2005). A 'components' model of addiction within a biopsychosocial framework. *Journal of Substance use*, 10(4), 191-197. <https://doi.org/10.1080/14659890500114359>
- Hanson, N., & Buckworth, J. (2017). Personality characteristics of barefoot runners: openness and conscientiousness as the defining traits. *Sport Sciences for Health*, 13, 33-38. <https://doi.org/10.1007/s11332-016-0311-z>
- Hassan Esfahani, M., Khanjani, M., & Bazram, A. (2021). The factor Structure and psychometric properties of Generic Scale of Phubbing (GSP). *Quarterly of Educational Measurement*, 12(46), 7-26. <https://doi.org/10.22054/jem.2022.64299.3313> [In Persian]
- Horwood, S., & Anglim, J. (2018). Personality and problematic smartphone use: A facet-level analysis using the Five Factor Model and HEXACO frameworks. *Computers in Human Behavior*, 85, 349-359. <https://doi.org/10.1016/j.chb.2018.04.013>
- Hsiao, K. L. (2017). Compulsive mobile application usage and technostress: the role of personality traits. *Online Information Review*, 41(2), 272-295. <https://doi.org/10.1108/OIR-03-2016-0091>
- Hussain, Z., Griffiths, M. D., & Sheffield, D. (2017). An investigation into problematic smartphone use: The role of narcissism, anxiety, and personality factors. *Journal of behavioral addictions*, 6(3), 378-386. <https://doi.org/10.1556/2006.6.2017.052>
- Hussain, Z., & Pontes, H. M. (2018). Personality, internet addiction, and other technological addictions: A psychological examination of personality traits and technological addictions. In B. Bozoglan (Ed.), *Psychological, social, and cultural aspects of Internet addiction* (pp. 45-71). IGI Global. <https://doi.org/10.4018/978-1-5225-3477-8.ch003>
- Jani, D. (2014). Relating travel personality to Big Five Factors of personality. *Tourism: An International Interdisciplinary Journal*, 62(4), 347-359.
- Jiang, H. B., Huang, J. X., Zhang, B., Guo, Y., Sun, S. H., & Wang, C. (2018). The relationship between personality traits and cell phone dependence among college students: The mediating effect of emotional regulation self-efficacy. *Modern Preventive Medicine*, 45(14), 2588-2591.
- Karadağ, E., Tosuntaş, Ş. B., Erzen, E., Duru, P., Bostan, N., Şahin, B. M., & Babadağ, B. (2015). Determinants of phubbing, which is the sum of many virtual addictions: A structural equation model. *Journal of*

- behavioral addictions, 4(2), 60-74.
<https://doi.org/10.1556/2006.4.2015.005>
- Kline, R. B. (2011). *Principles and practice of structural equation modeling* (3. Baskı). Guilford.
- Kline, R. B. (2015). *Principles and practice of structural equation modeling*. Guilford publications.
- Lee, M., Murphy, K., & Andrews, G. (2019). Using media while interacting face-to-face is associated with psychosocial well-being and personality traits. *Psychological Reports*, 122(3), 944-967.
<https://doi.org/10.1177/0033294118770357>
- Lei, L. Y. C., Ismail, M. A. A., Mohammad, J. A. M., & Yusoff, M. S. B. (2020). The relationship of smartphone addiction with psychological distress and neuroticism among university medical students. *BMC psychology*, 8, 1-9.
<https://doi.org/10.1186/s40359-020-00466-6>
- Lim, E. H. Y., Liew, J. K., & Yap, J. S. (2019). *Self-esteem and extraversion in predicting problematic smartphone use among Malaysian emerging adults* [Doctoral dissertation, UTAR].
- Liu, Y., Wang, X., Zhai, J., Luo, F., & Xin, T. (2023). The effect of neuroticism on problematic smartphone use: A mediation model of self-control for males and females. *Cyberpsychology: Journal of Psychosocial Research on Cyberspace*, 17(1), 1-15.
<https://doi.org/10.5817/CP2023-1-1>
- Luria, G. (2018). The mediating role of smartphone addiction on the relationship between personality and young drivers' smartphone use while driving. *Transportation research part F: traffic psychology and behaviour*, 59, 203-211.
<https://doi.org/10.1016/j.trf.2018.09.001>
- Luyckx, K., Klimstra, T. A., Duriez, B., Van Petegem, S., & Beyers, W. (2013). Personal identity processes from adolescence through the late 20s: Age trends, functionality, and depressive symptoms. *Social Development*, 22(4), 701-721.
<https://doi.org/10.1111/sode.12027>
- Magner, N., Welker, R. B., & Campbell, T. L. (1996). Testing a model of cognitive budgetary participation processes in a latent variable structural equation's framework. *Accounting and Business Research*, 27(1), 41-50.
<https://doi.org/10.1080/00014788.1996.9729530>
- McCrae, R. R., & Costa, P. T. (1987). Validation of the five-factor model of personality across instruments and observers. *Journal of personality and social psychology*, 52(1), 81.
<https://doi.org/10.1037/0022-3514.52.1.81>
- Newzoo (2021). Global Mobile Market Report. Available online at: <https://newzoo.Com/insights/trend-reports/newzoo-global-mobile-market-report-2021-free-version/>
- Nikel, L., Kolańska-Stronka, M., & Krasa, P. (2024). Personality traits, internet addiction, and phubbing among teens: a mediation analysis. *Behaviour & Information Technology*. 1-14
<https://doi.org/10.1080/0144929X.2024.2323096>
- O'Dea, S. (2021). *Number of smartphone users worldwide from 2016 to 2023*. Statista.
<https://www.statista.com/statistics/330695/number-of-smartphone-users-worldwide/>
- Parmaksız, İ. (2021). Relationships between phubbing and the five factor personality traits. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 29(4), 32-42.
<https://doi.org/10.24106/kefedergi.795620>
- Parus, M. S., Adu, A., & Kerat, M. A. (2021). Phubbing behavior and quality of friendship in Faculty of Public Health, Nusa Cendana University. *Journal of Health and Behavioral Science*, 3(1), 13-23.
<https://doi.org/10.35508/jhbs.v3i1.3031>
- Rachman, A., Rusandi, M. A., & Setiawan, M. A. (2019). The effect of phubbing on students' academic procrastination. *Jurnal Bimbingan danKonseling*, 8(1), 1-5.
<https://doi.org/10.12928/psikopedagogia.v8i1.17895>
- Sert, H., Üngören, Y., Pelin, M., & Horzum, M. B. (2023). Relationship between chronotypes, personality traits, and phubbing levels in university students. *Biological Rhythm Research*, 54(3), 322-333.
<https://doi.org/10.1080/09291016.2023.2169653>
- Sevari, K. (2014). Construction and Validation of the Mobile Phone Addiction Questionnaire. *Quarterly of Educational Measurement*, 15(4), 126-142.
https://jem.atu.ac.ir/article_272.html[In Persian]
- Stachl, C., Hilbert, S., Au, J. Q., Buschek, D., De Luca, A., Bischl, B., ... & Bühner, M. (2017). Personality traits predict smartphone usage.

- European Journal of Personality*, 31(6), 701-722. <https://doi.org/10.1002/per.2113>
- Sun, J., & Miller, C. H. (2023). Insecure Attachment Styles and Phubbing: The Mediating Role of Problematic Smartphone Use. *Human Behavior and Emerging Technologies*, 12, 1-11. <https://doi.org/10.1155/2023/4331787>
- Sun, J., & Samp, J. A. (2021). 'Phubbing is happening to you': examining predictors and effects of phubbing behaviour in friendships. *Behaviour & Information Technology*, 41(12), 2691-2704. <https://doi.org/10.1080/0144929X.2021.1943711>
- Talan, T., Doğan, Y., & Kalinkara, Y. (2024). Effects of smartphone addiction, social media addiction and fear of missing out on university students' phubbing: A structural equation model. *Deviant Behavior*, 45(1), 1-14. <https://doi.org/10.1080/01639625.2023.2235870>
- Tanhan, F., Özok, H. İ., Kaya, A., & Yıldırım, M. (2024). Mediating and moderating effects of cognitive flexibility in the relationship between social media addiction and phubbing. *Current Psychology*, 43(1), 192-203. <https://doi.org/10.1007/s12144-023-04242-8>
- Volungis, A. M., Kalpidou, M., Popores, C., & Joyce, M. (2020). Smartphone addiction and its relationship with indices of social-emotional distress and personality. *International Journal of Mental Health and Addiction*, 18, 1209-1225. <https://doi.org/10.1007/s11469-019-00119-9>

